

Scenariusz zajęć z edukacji regionalnej dla przedszkolaków zrealizowanych

w ramach projektu „Pociąg do tradycji”

Rusza pociąg, a my w nim!

scenariusz zajęć dla pięcioletków

■ Cele ogólne:

- kształtowanie umiejętności społecznych dzieci;
- wdrażanie dzieci do dbałości o bezpieczeństwo własne oraz innych – bezpieczne korzystanie ze środków transportu;
- wspomaganie rozwoju intelektualnego wraz z edukacją matematyczną;
- wspomaganie rozwoju mowy dzieci.

■ Cele szczegółowe – dziecko:

- dzieli wyrazy na sylaby i podaje ich liczbę;
- wie, na czym polega praca kolejarza (maszynisty, zawiadowcy, konduktora);
- rysuje proste figury – prostokąt, koło;
- reaguje na umówione sygnały;
- podaje liczbę wyrzuconych oczek, przelicza wagony;
- rozpoznaje mapę naszego kraju, zna nazwy wybranych miast Polski;
- stosuje określenia: najmniej, najwięcej;
- nazywa ilustracje i opowiada, co na nich widzi, pracuje z historyjką obrazkową;
- dzieli się własnymi doświadczeniami z innymi;
- wypowiada słowa w odpowiednim rytmie i przedstawia podany rytm za pomocą ruchów i gestów.

■ Metody: • słowna • czynna • pogładowa.

■ Formy pracy: • zbiorowa • indywidualna • grupowa.

■ Środki dydaktyczne: elementy do zabawy obrazkowej; fotografie pociągów różnego typu; historyjka obrazkowa na temat podróżowania pociągiem; fotografie do zabawy rytmicznej; dwie piłki; obrazki z lokomotywą (i opcjonalnie z wagonami), długie paski papieru, klej, kredki, pisaki (dla każdej grupy); ścienna mapa Polski; nożyczki i kostka do gry (dla każdej grupy); papierowe bilety spięte spinaczami do prania, pogrupowane w mniejsze zbiory (np. po sześć, pięć, cztery, trzy); gwizdek; dowolny podkład muzyczny; tematyczne kolorowanki.

■ Przebieg zajęć:

- Pociąg. Zagadka obrazkowa – nauczyciel prezentuje dzieciom ilustrację pociągu (np. przedstawiającą pociąg magnetyczny, z poniższego ćwiczenia), która jest całkowicie zakryta czterema poziomymi paskami papieru. Na każdym pasku narysowane są kropki (od dwóch do pięciu). W woreczku są cztery ilustracje z różną liczbą sylab (statek, samolot, helikopter, lokomotywa). Wybrane dzieci kolejno losują jedną ilustrację, a grupa dzieli ją na sylaby i podaje ich liczbę. Nauczyciel zdejmuje pasek papieru, który ma taką samą liczbę oczek. Za każdym razem dzieci próbują odgadnąć, co się znajduje na ilustracji.
- Pociągi dawniej i dziś. Praca z obrazkami – nauczyciel wiesza na tablicy w rozsypce ilustracje pociągów: konny – napędzany siłą mięśni zwierząt (jako jedyny pociąg nie poruszał się po specjalnych torach), parowy – napędzany parą uzyskaną ze spalania węgla, spalinowy – napędzany silnikiem spalinowym z wykorzystaniem paliwa, elektryczny – napędzany przez prąd płynący w sieci trakcyjnej, magnetyczny – wykorzystujący (przyciągający lub odpychający się) magnes umieszczony w torach i w maszynie. Dzieci wspólnie z nauczycielem ustalają, w jakiej kolejności pojawiały się pociągi i który z nich jest obecnie najszybszy. Dzielą się własnymi doświadczeniami z podróży koleją. Nauczyciel zwraca uwagę na bezpieczeństwo w czasie przebywania na dworcu i stacjach kolejowych (nieoddalanie się od dorosłych, zachowanie odpowiedniej odległości od torów kolejowych) oraz w trakcie podróży pociągiem (niewychylenie się przez okno, zakaz wysiadania i wsiadania do jadącego pociągu).
- Wagony. Ćwiczenia manualne – nauczyciel rozkłada na czterech stolikach po jednym długim pasku papieru (nauczyciel może sam zdecydować, ile grup będzie brało udział w zabawie. Ważne, aby liczba dzieci w grupie nie była zbyt duża). Na początku każdego paska nakleja lokomotywę i wyjaśnia, że najważniejszą częścią pociągu jest lokomotywa, w której siedzi maszynista i kieruje pojazdem. Do lokomotywy doczepia się wagony, w których podróżują pasażerowie. Następnie prezentuje sposób rysowania wagonów – prostokąt i dwa koła tworzą jeden wagon, wagony łączą się za pomocą poziomej kreski. Dzieci siedzą w kole i podają sobie dwie piłki w rytm dowolnej muzyki (piłki „startują” z dwóch różnych miejsc koła). Na przerwę w muzyce piłki zatrzymują się, a dzieci, które miały je w rękach, siadają przy pierwszym stoliku i rysując, „doczepiają” po trzy wagony do lokomotywy. Piłki wędrują po kole do momentu, aż wszystkie dzieci dołączą do jednego z czterech stolików i narysują swoje trzy wagony. W ten sposób dzieci zostają podzielone na cztery grupy, a na paskach papieru powstają cztery długie pociągi. Nauczyciel zwraca uwagę, aby wagony były rysowane starannie, bo od tego, jak zostaną doczepione, zależy bezpieczeństwo podróżnych. Dzieci mogą również pokolorować powstałe wagony. Zamiast rysować wagony, dzieci mogą je naklejać z wyciętych dzień wcześniej elementów i ozdobić pisakami.
- Podróż przez cały kraj. Zabawa matematyczna – dzieci zabierają swoje pociągi z poprzedniej zabawy i zostając w swoich grupach, ustawiają się jedno za drugim. Każda grupa ma wyznaczone stanowisko (dworzec), przy którym znajduje się kostka do gry i nożyczki. Nauczyciel prezentuje mapę Polski i nazywa z dziećmi wybrane miasta (Gdańsk, Warszawa, Poznań, Kraków itd.). Grupy poruszają się po sali, naśladując jazdę pociągiem. Na umówiony sygnał pociągi zatrzymują się w wybranym mieście, które nauczyciel zaznacza na mapie. Na dworcu każdego miasta (przy swoim stanowisku) pociągi odczepiają swoje wagony w następujący sposób: grupa podchodzi do swojego stanowiska, jedno dziecko z grupy rzuca kostką i odcina (od końca) tyle wagonów, ile wypadło oczek. Następnie zaczynają dalszą podróż. Zabawa się kończy, gdy pociągi dojadą do ostatniego miasta (np. Zakopane). Dzieci sprawdzają, czy i ile wagonów im zostało i ustalają, która grupa ma najwięcej, a która najmniej.

- Konduktor. Zabawa orientacyjno-porządkowa – nauczyciel opowiada o pracy konduktora i prezentuje dzieciom dwie ilustracje: rodzina z bagażami stoi przy kasie biletowej na dworcu, dorosły kupuje bilety. Na drugiej ilustracji konduktor w przedziale sprawdza bilety (ilustracje te stanowią część czteroelementowej historyjki obrazkowej, którą można wykorzystać w ramach pracy indywidualnej związanej z tematyką zajęć). Nauczyciel podkreśla, że każda podróż pociągiem wymaga kupna biletu, można to zrobić w kasie dworca lub u konduktora. Dzieci--pasażerowie spacerują po sali-dworcu. Nauczyciel wyznacza dzieci, które w zabawie pełnią rolę dorosłych. Te dzieci otrzymują bilety w różnej liczbie i cały czas trzymają je w ręce (np. trzy, cztery, pięć, sześć – ważne, aby biletów było łącznie tyle, ile uczestników zabawy). Na gwizdek dorośli przeliczają bilety i dobierają sobie tyle dzieci-podopiecznych, aby dla każdego członka rodziny był bilet. Następnie nauczyciel-konduktor chodzi po sali i sprawdza, czy każdy pasażer ma bilet. Jeśli ktoś z podopiecznych jedzie na gapę, dorosły z tej rodziny musi oddać fant. Nauczyciel wybiera nowych dorosłych i zabawa zaczyna się od początku (również dzieci mogą pełnić rolę konduktora). Na koniec fanty zostają rozlosowane, a dzieci wykonują zadania wymyślone przez resztę grupy.

- Jedzie pociąg... Zabawa rytmiczna – nauczyciel prezentuje ilustracje:
- pociąg sunący po torach,
- stacja kolejowa,
- semafor.

Dzieci, ustawione w półkolu, opowiadają, co widzą na obrazkach, a nauczyciel uzupełnia ich wiedzę. Następnie dzieli dzieci na trzy grupy. Każda grupa będzie rytmicznie wypowiadać tekst związany z jednym z obrazków. Teksty różnią się liczbą sylab, ale ich wypowiedanie trwa tyle samo czasu:

- jedzie po-ciąg – cztery ósemki,
- stacja – dwie ćwierćnuty,
- stop – półnuta.

Nauczyciel uczy wypowiadać poszczególne słowa w odpowiednim tempie, a następnie wskazuje kolejne obrazki (od lewej do prawej, wrywkowo itd.), a dzieci rytmizują, np. je-dzie po--ciąg, je-dzie po- ciąg, sta-cja, stop, sta-cja, stop. Obrazkom można też przyporządkować odpowiednie ruchy, co ułatwi dzieciom rytmizowanie słów:

- ósemki – bieg w miejscu połączony z ruchem rąk naśladowujących koła pociągu,
- ćwierćnuty – marsz w miejscu,
- półnuta – stanie w bezruchu z klaśnięciem w dłoń.

- Zakończenie. Na zakończenie zajęć można przekazać dzieciom tematyczne kolorowanki dostosowane trudnością do indywidualnych możliwości dzieci a w ramach pracy indywidualnej zaprosić dzieci do pracy z historyjką obrazkową. ▪